

Chambre des Représentants

SESSION 1981-1982

3 MARS 1982

PROPOSITION DE RESOLUTION

concernant le respect de la vie privée
et l'utilisation de l'informatique

(Déposée par Mme Spaak)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Depuis plusieurs années, le problème de la sauvegarde de la vie privée a pris une acuité grandissante face aux dangers que représente l'utilisation de l'informatique.

L'évolution accélérée de la technologie dans l'informatique impose l'adoption d'urgence de dispositions juridiques protégeant le citoyen contre toute atteinte directe ou indirecte à sa vie privée et à sa personnalité.

Il convient de constater que, tant sur le plan juridique belge que sur le plan international, les dispositions actuellement en vigueur n'assurent pas cette protection.

En vue de remédier à ce vide juridique, l'Union internationale des avocats a rédigé un protocole (N° 6) à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des libertés fondamentales, portant loi uniforme d'application de l'article 8 de la Convention, protégeant la vie privée contre l'usage et les dangers de l'informatique et des banques de données (voir annexe).

A ce jour, la Belgique n'a pas encore adopté ce protocole. C'est pourquoi nous déposons la présente proposition de résolution.

A. SPAAK

PROPOSITION DE RESOLUTION

La Chambre des Représentants :

— soucieuse de la protection des droits de la personne humaine et de la sauvegarde des libertés fondamentales;

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1981-1982

3 MAART 1982

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

betreffende de eerbiediging van de persoonlijke
levenssfeer en het gebruik van de informatica

(Ingediend door Mevr. Spaak)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Gelet op de gevaren van het gebruik van de informatica is het probleem van de vrijwaring van de persoonlijke levenssfeer zich in de loop van de laatste jaren gaandeweg scherper gaan stellen.

Omwillen van de versnelde ontwikkeling van de technologie in de informatieverwerking is het dringend nodig juridische maatregelen te nemen om de burgers te beschermen tegen elke rechtstreekse of onrechtstreekse aanslag op hun persoonlijke levenssfeer en hun persoonlijkheid.

Vastgesteld wordt dat de thans vigerende bepalingen op juridisch gebied, zowel in België als elders, ondoeltreffend gebleken zijn om die bescherming te waarborgen.

Om die leemte aan te vullen stelde de Internationale Unie van advocaten een protocol (N° 6) voor bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, houdende eenvormige wet ter uitvoering van artikel 8 van het Verdrag, met het oog op de bescherming van het privé-leven tegen het gebruik en de gevaren van de informatica en de gegevensbanken (zie bijlage).

Dit protocol werd door België tot op heden niet aangenomen; daarom stellen wij volgende resolutie voor.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Kamer van Volksvertegenwoordigers :

— bezorgd om de bescherming van de rechten van de menselijke persoon en de vrijwaring van de fundamentele vrijheden,

- préoccupée par les problèmes juridiques posés par les développements des techniques, notamment en matière de traitement de l'informatique;
 - considérant que la situation actuelle appelle des remèdes urgents et efficaces;
 - invite le Gouvernement belge ayant ratifié la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, à adopter le protocole n° 6 à cette Convention, portant loi uniforme d'application des dispositions de l'article 8 de la même Convention, protégeant la vie privée contre l'usage et les dangers de l'informatique et des banques de données, tel qu'il a été rédigé et proposé par l'Union internationale des avocats, le 14 septembre 1979.
- bezorgd om de juridische problemen welke gerezen zijn ingevolge de ontwikkeling van de techniek, met name in verband met de informatieverwerking,
 - overwegende dat het nodig is dringend doeltreffende maatregelen te nemen om aan de huidige toestand het hoofd te bieden,
 - verzoekt de Belgische Regering, die het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden heeft goedgekeurd, een protocol n° 6 bij dit Verdrag aan te nemen, houdende eenvormige wet ter uitvoering van de bepalingen van artikel 8 van genoemd Verdrag, met het oog op de bescherming van het privé-leven tegen het gebruik en de gevaren van de informatica en de gegevensbanken, zoals dit opgesteld en ingediend is door de Internationale Unie van advocaten op 14 september 1979.

A. SPAAK
G. CLERFAYT
B. J. RISOPOULOS

ANNEXE

PROTOCOLE N° 6

à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme
et des libertés fondamentales

*portant loi uniforme d'application de l'article 8 de la Convention,
protégeant la vie privée contre l'usage et les dangers de l'informatique
et des banques de données*

PREAMBULE

Les gouvernements signataires, membres du Conseil de l'Europe;

Considérant que l'application des dispositions de l'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée « la Convention ») a donné lieu à certaines difficultés et incertitudes quant à la protection effective à accorder à la personne, contre l'usage et les dangers de l'informatique et des fichiers de données;

Considérant que la protection des personnes doit être assurée le plus largement possible, en application de la lettre et de l'esprit de la Convention et particulièrement de son article 8;

Considérant que cette protection est assurée de la manière la plus efficace par l'adoption de la « loi uniforme d'application de l'article 8 de la Convention » qui sera directement applicable dans tous les Etats signataires;

Sont convenus de ce qui suit :

CHAPITRE PREMIER

Des atteintes à la vie privée sur le plan interne

Article 1

La loi protège la vie privée et la personnalité de l'individu.

Elle réprime les atteintes portées par les autorités publiques ou par les personnes privées au moyen de l'informatique et de toutes formes des banques de données.

Art. 2

Est puni d'un emprisonnement... et d'une amende, portée en unités dans la monnaie de chaque Etat membre, ayant la valeur de mille à dix millions de « E.C.U. », quiconque a sciemment introduit, sorti, fait ou laissé introduire ou laissé sortir d'un fichier, d'une banque de données, d'un ordinateur ou de tout appareil basé sur l'informatique, la cybernétique ou toutes autres techniques, des informations ou des données relatives à la vie privée et à la personnalité d'un individu, en dehors des cas limitativement autorisés en vertu de l'article 3 de la présente loi.

Art. 3

§ 1. Sans préjudice des articles 4 et 5 de la présente loi, sont en principe autorisés l'entrée, le maintien et la sortie des données citées à l'article 2 dans les seuls cas suivants :

- a) que ces données soient conformes à la vérité, qu'elles soient actuelles et pertinentes et qu'elles soient conformes à l'objet social de la banque de données;
- b) et que simultanément ces données soient nécessaires au bien public et aux intérêts privés légitimes, et aux cas prévus à l'alinéa 2 de l'article 8 de la Convention;

c) et que ces cas soient, en outre, expressément portés sur la liste établie par l'organe prévu au paragraphe suivant.

§ 2. Il est créé au sein du Conseil de l'Europe un « comité européen de l'informatique ».

Ses membres, au nombre maximal de 15, seront des spécialistes éminents dans les diverses disciplines afférentes aux banques de données. Ils sont nommés par l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe, sur proposition de la Commission européenne des droits de l'homme.

BIJLAGE

PROTOCOL N° 6

bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens
en de fundamentele vrijheden

*houdende eenvormige wet ter uitvoering van artikel 8 van het Verdrag
met het oog op de bescherming van het privé-leven tegen het gebruik
en de gevaren van de informatica en de gegevensbanken*

INLEIDING

De ondertekenende regeringen, leden van de Raad van Europa;

Overwegende dat de toepassing van de bepalingen van artikel 8 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950 (hierna « het Verdrag » genoemd) aanleiding gegeven heeft tot bepaalde moeilijkheden en onzekerheden op het stuk van de effectieve bescherming waarop eenieder recht heeft tegen het gebruik en de gevaren van de informatica en de kaartsystemen;

Overwegende dat de bescherming van eenieder op een zo ruim mogelijke schaal gewaarborgd dient te worden bij toepassing, naar de letter en naar de geest, van het Verdrag en inzonderheid van artikel 8 daarvan;

Overwegende dat die bescherming op de doelmatigste wijze verzekerd wordt door de goedkeuring van de « eenvormige wet ter uitvoering van artikel 8 van het Verdrag », die rechtstreeks van toepassing zal zijn in alle ondertekenende Staten;

Zijn het volgende overeengekomen :

HOOFDSTUK I

De aanslagen op het privé-leven op binnenlands vlak

Artikel 1

De wet beschermt het privé-leven en de persoonlijkheid van eenieder.

Zij beuogelt de aanslagen gepleegd door de overheid of door de privé-sector door middel van de informatica en van alle vormen van gegevensbanken.

Art. 2

Met gevangenisstraf van... en met een geldboete, uitgedrukt in eenheden van de munt van elke Lid-Staat, ter waarde van duizend tot tien miljoen « E.C.U. », wordt gestraft hij die in een kaartstelsel, een gegevensbank, een computer of enigerlei apparaat steunend op de informatica, de cybernetica of enigerlei andere techniek, wetens inlichtingen of gegevens betreffende het privé-leven en de persoonlijkheid van een persoon — behoudens de krachtens artikel 3 van deze wet beperkend toegestane gevallen — inbrengt, verwijdert, doet of laat inbrengen of laat verwijderen.

Art. 3

§ 1. Onverminderd de artikelen 4 en 5 van deze wet zijn in beginsel toegestaan, het inbrengen, opslaan en verwijderen van de bij artikel 2 bedoelde gegevens, zij het slechts onder de volgende voorwaarden :

- a) de gegevens moeten met de waarheid stroken, actueel en relevant zijn en aan het maatschappelijk oogmerk van de gegevensbank beantwoorden;
- b) de gegevens moeten vereist zijn zowel voor het algemeen welzijn als voor de rechtmatige privébelangen, met inachtneming van de gevallen waarin is voorzien bij het tweede lid van artikel 8 van het Verdrag;
- c) die gevallen moeten uitdrukkelijk vermeld zijn op de lijst die wordt opgesteld door het in de volgende paragraaf genoemde orgaan.

§ 2. Bij de Raad van Europa wordt een « Europees Comité voor de Informatica » opgericht.

De leden van dat Comité, ten hoogste vijftien in aantal, zijn vooraanstaande specialisten in de diverse disciplines welke betrekking hebben op de gegevensbanken. Zij worden benoemd door de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa, op voorstel van de Europese Commissie voor de rechten van de mens.

Ce comité européen de l'informatique soumettra à l'approbation définitive de l'Assemblée parlementaire la liste limitative des cas prévus au § 1, alinéa c) du présent article.

Les membres du comité européen de l'informatique seront nommés pour une durée de 6 ans, leur mandat étant renouvelable.

Ils exerceront leur mandat à temps plein. Leur statut sera déterminé par l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe et leurs rémunérations seront portées dans le budget du Conseil de l'Europe.

Art. 4

Tout individu a le droit d'avoir accès à toutes les informations et données qui le concernent et d'en recevoir, sans frais, une copie complète avec l'énoncé des raisons pour lesquelles celles-ci ont été enregistrées.

Il pourra se pourvoir dans tous les litiges relatifs à l'application de la présente loi, selon les procédures judiciaires de l'Etat dans lequel il réside, devant la juridiction de première instance de droit commun, compétence *ratione loci*.

En cas d'urgence, il pourra se pourvoir devant le président de cette juridiction ou devant l'organe juridictionnel compétent pour statuer en matière de référé.

Art. 5

Les juridictions prévues à l'article 4 pourront ordonner toutes mesures pour remédier, de la manière la plus rapide et la plus efficace, aux atteintes qui auront été constatées.

Le cas échéant, elles pourront, même statuant en référé, ordonner la saisie immédiate, la confiscation ou la destruction sans indemnité de tous les supports utilisés afin de prévenir une atteinte imminente ou de la faire cesser aussitôt.

Tout manquement aux injonctions ou aux interdictions portées dans les ordonnances ou arrêts sur référé, ainsi que dans tous autres jugements, décisions et arrêts rendus en vertu de la présente loi, est puni d'une amende de dix mille à dix millions d'unités « E.C.U. » traduites dans la valeur de la monnaie de chaque Etat. En cas de nouveau manquement, l'amende sera décuplée et un emprisonnement de huit jours à cinq ans sera prononcé.

Art. 6

Pour tous les problèmes techniques relatifs à l'application de la présente loi, les juridictions nationales pourront demander l'avis motivé du Comité européen de l'informatique.

Ce dernier pourra, en outre, nommer des délégués responsables devant lui, pour surveiller et assurer l'application effective de la présente loi et des mesures prises en vertu de celle-ci. Ces délégués pourront proposer toutes nouvelles mesures qu'ils jugeront utiles au comité susdit.

Art. 7

Le Comité européen de l'informatique arrêtera, entre autres, les mesures techniques propres à :

- a) régler le fonctionnement et la consultation des diverses banques de données, et dans tous les cas;
- b) assurer que, lors de chaque consultation, l'appareil de la banque de données enregistre automatiquement les données et circonstances nécessaires pour en contrôler la légalité.

Art. 8

Les décisions du Comité européen de l'informatique pourront faire l'objet d'un recours juridictionnel auprès de la Commission européenne des droits de l'homme.

CHAPITRE II

Des atteintes à la vie privée sur le plan international

Art. 9

Dans tous les cas où les atteintes à la vie privée se produiront en partie sur le territoire de deux ou plusieurs Etats signataires, toute personne intéressée conserve le droit de recourir, conformément au chapitre I de la présente loi, directement aux juridictions internes de chacun de ces Etats.

Het Europees Comité voor de Informatica legt de beperkend opgesomde lijst van de in § 1, c), van dit artikel bedoelde gevallen voor definitieve goedkeuring voor aan de Vergadering.

De leden van het Europees Comité voor de Informatica worden benoemd voor een termijn van zes jaar; hun mandaat is hernieuwbaar.

Zij oefenen hun mandaat voltijds uit. Hun statuut wordt bepaald door de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa en de kredieten voor hun bezoldiging worden uitgetrokken op de begroting van de Raad van Europa.

Art. 4

Enieder heeft het recht toegang te krijgen tot alle informatie en gegevens die op hem betrekking hebben en er, zonder kosten, een volledig afschrift van te krijgen met vermelding van de redenen waarom zij werden opgetekend.

Hij kan alle geschillen met betrekking tot de toepassing van deze wet overeenkomstig de procedureregels van de Staat waar hij verblijft, aanhangig maken bij de rechtbank van eerste aanleg van gemeenrecht die *ratione loci* bevoegd is.

In dringende gevallen kan hij zich richten tot de voorzitter van deze rechtbank of tot het rechtsprekend orgaan dat bevoegd is om in kort geding uitspraak te doen.

Art. 5

De in artikel 4 bedoelde rechtbanken kunnen alle maatregelen nemen om zo spoedig en zo doeltreffend mogelijk de vastgestelde aanslagen op het privé-leven te verhelpen.

Zo nodig kunnen zij, zelfs uitspraak doende in kortgeding, de onmiddellijke inbeslagneming, de verbeurdverklaring of de vernietiging bevelen, zonder vergoeding, van alle gebruikte informatiedragers, ten einde een dreigende aanslag op het privé-leven te voorkomen of ze onmiddellijk te doen eindigen.

Elke overtreding van de bevelen of de verbodsbepalingen welke vervat zijn in de bevelschriften of arresten in kort geding, evenals in alle andere vonnissen, beslissingen en arresten die op grond van deze wet zijn uitgesproken, wordt gestraft met een geldboete van 10 000 tot 10 miljoen « E. C. U. », omgezet in de waarde van de munt van elke Staat. Ingéval een nieuwe overtreding wordt gepleegd, wordt de geldboete vertiendubbeld en wordt een gevangenisstraf van 8 dagen tot 5 jaar uitgesproken.

Art. 6

Voor alle technische problemen met betrekking tot de toepassing van deze wet kunnen de nationale rechtbanken het Europees Comité voor de Informatica om een met redenen omkleed advies verzoeken.

Dit Comité kan daarenboven afgevaardigden benoemen die tegenover hem verantwoordelijk zijn, om te waken en te zorgen voor de daadwerkelijke toepassing van deze wet en de ter uitvoering daarvan genomen maatregelen. Die afgevaardigden kunnen aan het Comité alle nieuwe maatregelen voorstellen die zij nuttig achten.

Art. 7

Het Europees Comité voor de Informatica stelt onder meer de geëigende technische maatregelen vast om :

- a) de werking en de raadpleging van de verschillende gegevensbanken te regelen en, in alle geval,
- b) de zekerheid te geven dat bij elke raadpleging de gegevensbank automatisch de nodige gegevens en omstandigheden opneemt om de wettigheid ervan te controleren.

Art. 8

Tegen de beslissingen van het Europees Comité voor de Informatica kan beroep worden ingesteld bij de Europese Commissie voor de rechten van de mens.

HOOFDSTUK II

De aanslagen op het privé-leven op internationaal vlak

Art. 9

In alle gevallen waarin een aanslag op het privé-leven ten dele wordt gepleegd op het grondgebied van twee of meer omliggende Staten, behoudt elke betrokkene het recht om, overeenkomstig hoofdstuk I van deze wet, de zaak rechtstreeks aanhangig te maken bij de eigen rechtbanken van elk van die Staten.

Art. 10

Dans les mêmes cas, toute personne a, en outre, le droit de se pourvoir directement auprès de la Commission européenne des droits de l'homme, dont la compétence est ainsi élargie par le présent protocole n° 6.

Celle-ci aura les mêmes pouvoirs pour statuer dans les litiges nés de l'application du présent protocole, que ceux attribués aux juridictions internes par le chapitre I.

Art. 11

Les décisions de la Commission européenne des droits de l'homme prises en vertu de l'article 10 pourront, dans les cas qu'elle déterminera expressément, faire l'objet d'un recours auprès de la Cour européenne des droits de l'homme.

La Commission et la Cour européenne des droits de l'homme adapteront leurs règlements respectifs pour assurer l'application du présent protocole.

Art. 12

Dans tous les cas où il n'y est pas dérogé, l'ensemble des dispositions de la Convention et de ses cinq premiers protocoles additionnels sera applicable de droit au présent protocole n° 6.

Art. 13

Le présent protocole est ouvert à la signature des membres du Conseil de l'Europe, signataires de la Convention, qui peuvent y devenir Partie, par :

- a) la signature sans réserve de ratification ou d'acceptation,
- b) la signature sous réserve de ratification ou d'acceptation, suivie de ratification ou d'acceptation.

Les instruments de ratification ou d'acceptation seront déposés près du secrétaire général du Conseil de l'Europe.

Art. 14

Le présent protocole entrera en vigueur dès que cinq des Hautes Parties contractantes à la Convention seront devenues Parties au protocole conformément aux dispositions de l'article 13.

Art. 15

Le secrétaire général du Conseil de l'Europe notifiera aux membres du Conseil :

- a) toute signature sans réserve de ratification ou d'acceptation;
- b) toute signature sous réserve de ratification ou d'acceptation;
- c) le dépôt de tout instrument de ratification ou d'acceptation;
- d) la date d'entrée en vigueur du présent protocole, conformément à l'article 14.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent protocole.

Fait à, le, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le secrétaire général en communiquera copie certifiée conforme à chacun des gouvernements signataires.

Art. 10

In dezelfde gevallen heeft iedereen bovendien het recht om zijn zaak rechtstreeks aanhangig te maken bij de Europese Commissie voor de rechten van de mens, waarvan de bevoegdheid aldus wordt verruimd door dit protocol n° 6.

Om uitspraak te doen in geschillen die voortvloeien uit de toepassing van dit protocol, heeft de Commissie dezelfde bevoegdheden als hoofdstuk I aan de nationale rechtbanken verleent.

Art. 11

Tegen de krachtens artikel 10 genomen beslissingen van de Europese Commissie voor de rechten van de mens kan, in de gevallen die zij uitdrukkelijk bepaalt, beroep worden ingesteld bij het Europese Hof voor de rechten van de mens.

De Europese Commissie en het Europese Hof voor de rechten van de mens passen hun respectieve reglementen aan om de toepassing van dit protocol te verzekeren.

Art. 12

In alle gevallen waarin er niet wordt van afgeweken, zijn alle bepalingen van het Verdrag en van de eerste vijf eraan toegevoegde protocollen rechtens toepasselijk op dit protocol n° 6.

Art. 13

Dit protocol is opgesteld voor ondertekening door de leden van de Raad van Europa die het Verdrag hebben ondertekend, en die Partij kunnen worden door :

- a) ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding,
- b) ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding, gevolgd door de bekrachtiging of de aanvaarding.

De akten van bekrachtiging of aanvaarding worden neergelegd bij de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

Art. 14

Dit protocol treedt in werking zodra vijf van de Hoge Verdrag-sluitende Partijen Partij bij het protocol zijn geworden overeenkomstig de bepalingen van artikel 13.

Art. 15

De secretaris-generaal van de Raad van Europa geeft alle leden van de Raad kennis :

- a) van elke ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding;
- b) van elke ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging of aanvaarding;
- c) van de nederlegging van iedere oorkonde van bekrachtiging of aanvaarding;
- d) van de datum van inwerkingtreding van dit protocol, overeenkomstig artikel 14.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, dit protocol hebben ondertekend.

Gedaan te, de in de Franse en de Engelse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar, hetwelk zal worden neergelegd in het archief van de Raad van Europa. De secretaris-generaal doet een vooreensluitend gewaarmerkt afschrift toekomen aan de regeringen van alle staten die dit protocol hebben ondertekend.